

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104704

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: TEORIA

Curs: SEGON

Semestre: SEGON

Equip docent: Núria Gómez Gabriel i Joana Hurtado Matheu

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 75h

Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de formació bàsica i de metodologia teòrica, entenent la teoria com un camp obert per a la conceptualització i problematització. L'objectiu general de la matèria és treballar capes i nivells variats i heterogenis entorn a l'espai, l'objecte i la imatge que adquireixin sentit en l'itinerari personal de l'estudiant com a investigador en arts i dissenys. En les dues assignatures que componen la matèria, es tractaran i entrecreuran fonaments i línies teòriques històricament rellevants al voltant dels tres conceptes clau amb l'objectiu de confrontar-ho amb pràctiques, discursos i teories actuals; s'analitzaran els mecanismes a partir dels quals l'espai, l'objecte i la imatge operen i activen la seva capacitat comunicativa; es treballarà, de forma articulada amb la pròpia pràctica de l'estudiant, la lectura crítica-interpretativa i posicionada de textos teòrics; s'exercitarà l'escriptura, com a eina de reflexió, en les seves diferents fases de treball i recursos.

Assignatures de la matèria:

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: PROCESSOS DE SIGNIFICACIÓ

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: VISIONS TRANSVERSALS

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: VISIONS TRANSVERSALS.

Espai, Objecte i Imatge: visions transversals forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria de segon curs que treballen els processos de conceptualització i primeres aproximacions a la investigació en arts i dissenys. Aquesta assignatura aborda problemes relatius a l'espai, l'objecte i la imatge a partir de dues línies transversals: política i gènere. Dos eixos de continguts comuns des dels quals es tractaran les perspectives complementàries i interrelacionades de l'objecte, l'espai i la imatge: afectivitat, subjectivitat, coneixement situat, capitalisme, autoproducció, etc. Es combinaran sessions genèriques amb els dos grups-classe junts amb d'altres de treball específic amb grups separats. L'assignatura potencia la disposició investigadora de l'alumnat. El mapa de continguts de l'assignatura es proposa com un índex obert de problemes, així com de maneres d'abordar-los i de resoldre'ls. L'assignatura aborda aquestes qüestions des de l'elaboració conceptual, exercicis pràctics i treball de textos.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Consolidar i incorporar noves eines i recursos teòrics i conceptuals per tal d'endegar i desenvolupar processos d'exploració en el camp de les arts i els dissenys.
- Afermar una actitud oberta davant dels problemes o qüestions a tractar, així com exercitar dinàmiques col·laboratives i participatives a l'aula.

Instrumentals:

- Treballar els textos a partir d'un posicionament crític i argumentable.
- Detectar i acotar problemes en textos de l'àmbit de la teoria de l'espai, l'objecte i la imatge.
- Consolidar i adquirir noves eines per a la recerca d'informació en funció de les necessitats de l'exercici pràctic a treballar.
- Organitzar adequadament informació a partir de recursos escrits i gràfics.
- Conèixer formes i recursos d'argumentació i aplicar-los en textos de producció pròpia.

De continguts:

- Comprendre perspectives d'anàlisi transversal de l'espai, l'objecte i la imatge en relació a problemes i contextos concrets.
- Conèixer les aportacions teòriques més rellevants de la contemporaneïtat sobre l'espai, l'objecte i la imatge.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E02.17). Detectar punts en comú i diferències entre línies teòriques i conceptuals diverses.

RA2 (E02.18). Utilitzar referents teòrics de forma crítica.

RA3 (E03.17). Demostrar maduresa en la pragmàtica discursiva escrita i oral.

RA4 (E06.3). Detectar qüestions problemàtiques (o problematitzables) i possibilitats de recerca en l'àmbit de la teoria de l'objecte, l'espai i la imatge.

RA5 (E06.4). Articular l'experiència pràctica amb la reflexió teòrica.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura es planteja a partir de dos eixos teòrics: política (Ch. Mouffe) i gènere (M. Segarra, Ch. Negozi Adichie, J. Butler, P. Preciado). Dos eixos que travessen l'assignatura a partir de l'anàlisi de sis textos sobre les teories contemporànies de la imatge, l'objecte i l'espai. Concretament, sobre: teoria de la imatge pobra (H. Steyerl) i de la imatge política i la mirada crítica (G. Didi-Huberman, J. Fontcuberta); teoria dels afectes i objectualitats (S. Ahmed) o nous materialismes (J. Bennett); anticapacitismes i espacialitats (E. Clare), fluïdesa de l'espai expositiu contemporani (B. Groys).

METODOLOGIA

L'assignatura es planteja a partir de tres eixos metodològics. Un eix conceptual i teòric per tal d'assentar fonaments en relació a l'espai, l'objecte i la imatge. Un eix instrumental basat en la lectura i treball de textos significatius, així com en la producció de textos propis. Un eix pràctic basat en l'anàlisi d'espais, objectes i imatges en contextos determinats, i on es posa en acció l'aparell conceptual treballat. És rellevant la disposició de l'alumne/a a prendre part activa en la construcció i elaboració dels continguts de l'assignatura.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 52,5h (35%)

Hores activitats supervisades: 15h (10%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 7,5h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: a l'inici de cada sessió l'equip docent planteja les qüestions a desenvolupar, a partir d'explicacions orals, suports audiovisuals i de preguntes al grup classe.

Resultats d'aprenentatge: 1, 4, 5.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: posades en comú dels materials treballats; recerca, tractament i organització de la informació a l'aula; exercicis de lectura interessada i col·laborativa i de treball dels conceptes i arguments extrets del material textual; producció de textos a l'aula.

Resultats d'aprenentatge: 2, 3, 4, 5.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: lectura, treball de textos i elaboració de registres de lectura pautats; exercicis de recerca i organització d'informació; producció de textos segons pautes i orientacions establertes.

Resultats d'aprenentatge: 2, 3, 4, 5.

Activitat d'avaluació:

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: l'avaluació consta de tres elements principals: (1) un treball continu amb textos i materials, tant des del treball autònom com a l'aula; (2) participació i implicació en les dinàmiques d'aula; (3) exercicis de recerca i producció textual amb seguiment al llarg de diverses sessions.

Resultats d'aprenentatge: 2, 3, 5.

SISTEMA D'AVUACIÓ

En l'avaluació es té en compte: els coneixements i resultats d'aprenentatge mínims per tal d'assolir les competències de l'assignatura; a partir d'aquests mínims, avaluem els itineraris individuals i formes de compromís i implicació en les postes realitzades.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge (20%).

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs (80%).

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIALS

Activitat d'avaluació 1:

Redacció d'un assaig. Treball individual d'escriptura a partir d'un problema o tema degudament argumentat vinculat als materials teòrics treballats a classe. S'avaluarà: l'enfocament, l'estructura, el rigor, la claredat, la diversitat i idoneïtat de fonts i referències (lectures i obres) en arts i disseny, i la formalització. 50%

Activitat d'avaluació 2:

Elaboració d'un podcast o càpsula de ràdio. Treball grupal d'exploració i recerca de referents teòrics de les arts i el disseny vinculats als materials treballats a classe. Elaboració d'un guió i d'una locució que sintetitzi els continguts conceptuals i teòrics dels referents investigats. Exercici d'autoavaluació i tancament a l'aula que permeti analitzar el grau d'escolta i comprensió de l'alumnat en relació a totes les locucions fetes pel grup-classe. S'avaluarà: 1) el procés de treball en grup en totes les seves fases; 2) la comprensió del conjunt dels continguts tractats en tot el procés; 3) el guió i l'exposició final; 4) la implicació en l'autoavaluació col·lectiva. 30%.

Activitat d'avaluació 3 (contínua i transversal):

Exercicis de lectura i discussió a l'aula a través de càpsules de comprensió de les lectures. Activitat individual i grupal. 20%.

SISTEMA DE RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

A banda d'aquesta bibliografia de referència, es facilitaran altres referències bibliogràfiques a treballar durant el transcurs de l'assignatura.

- AHMED, Sara. *La promesa de la felicidad. Una crítica cultural al imperativo de la alegría*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2019.
- BENNETT, Jane. *Materia vibrante*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2022.
- CLARE, Eli. *Una brillante imperfección*. Madrid: Con Tinta Me Tienes, 2017.
- DIDI-HUBERMAN, George. "Cómo abrir los ojos" a FAROCKI, Harun. *Desconfiar de las imágenes*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2013, p.13-35.
- FONTCUBERTA, J. *La furia de las imágenes: Notas sobre la postfotografía*. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2016.
- GROYS, Boris. *Arte en flujo. Ensayos sobre la evanescencia del presente*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2016.
- MOUFFE, Chantal. *En torno a lo político*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica, 2007, p. 15-21.
- NEGOZI ADICHIE, Chimamanda. *Estimada Ijeawele. Manifest feminista en quinze consells*. Barcelona: Grup Editorial 62, 2017.
- PRECIADO, Paul B. *Manifiesto contrasexual*. Barcelona: Anagrama, 2002.
- . *Testo yonki*. Barcelona: Anagrama, 2020.
- SEGARRA, Marta. *Género. Una Inmersión Rápida*. Barcelona: Tibidabo Ediciones, 2021.
- STEYERL, Hito. *Los condenados de la pantalla*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2014.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 16 sessions, és a dir, sessió per setmana seguint la següent distribució:

Sessió 1: Sessió conjunta. Presentació de l'assignatura. Visita a una exposició i debat sobre el cas pràctic.

Sessió 2: Sessió conjunta. Presentació de la GDA. Explicació dels dos eixos teòrics transversals sobre política i gènere.
Activitat d'aula: retorn de l'activitat entorn a la visita de l'exposició.

Sessió 3: Imatge: introducció teòrica a la lectura 1 i lectura 2 al voltant de la imatge. Treball conjunt amb càpsules de comprensió per als dos textos.

Sessió 4: Enunciats dels treballs 2 i 3. Visita. Càpsula d'escriptura a l'aula per treballar com fer un assaig (treball 1).

Sessió 5: Objecte: introducció teòrica a la lectura 3 i lectura 4 al voltant de l'objecte. Treball conjunt amb càpsules de comprensió per als dos textos.

Sessió 6: Càpsula d'escriptura a l'aula per treballar models d'assaig, referents en arts i disseny i índexs epistemològics.

Sessió 7: Entrega del treball 1. Visita i treball conjunt a l'aula al voltant del treball 2.

Sessió 8: Espai: introducció teòrica a la lectura 5 i lectura 6 al voltant de l'espai. Treball conjunt amb càpsules de comprensió per als dos textos.

Sessió 9: Retorn del treball 1. Càpsula d'escriptura a l'aula per treballar la ideació i divulgació del treball 2.

Sessió 10: Càpsula d'escriptura per treballar l'enfocament i guió del treball 2.

Sessions 11 i 12. Presentació a l'aula i autoavaluació del treball 2.

Sessió 13: Retorn del treball 2 i retorn avaluatiu individual del total de l'assignatura. Retorn de l'assignatura.

Sessió 14 i 15: Recuperació.

Sessió 16: Tancament del curs.